

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Punct 1. Quæ sit opinio probabilis, quæ probabilior, quæ communis, & an
communis singulari sit præferenda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

pauperi elargiendam & omittas minus videris peccare quam si furtum committis. Ratio est, quia ut bene dixit Sylveiter verbo conscientia, quasi. r. ex D. Thom. in 2. distinct. 39. conscientia non ligat virtute propria, sed praecepti superioris, quod representat, quod praeceptum est à superiore latum antea non sit media tamen conscientia ferret, & promulgatur, ac proinde eodem modo obligat, ac si à Deo latum à teo fuisset. Ex quo soluitur fundamentum Basolis in 2. distinct. 38. & 39. qu. unica, artic. 3. affirmans semper esse maius peccatum sequi conscientiam vitiosè errantem, quam illam non sequi, quia in sequenda conscientia committitur praeceptum superioris, in illa sequenda contemnitur praeceptum Dei, & recte rationis. Dicimus namque semper contemni praeceptum Dei, & recte rationis dictantis contra conscientiam operandum non esse illa durante, & ita relatis Durando, Aman, Cordub. docet Azor. s. i. instit. moral. lib. 2. cap. 8. q. 9. Sayrus in elavi regia lib. 1. cap. 2. n. 24. & seqq. Thom. Sanchez lib. 1. in Decal. cap. 11. n. 15. Valquez. 1. 2. q. 19. disp. 60. c. 3. n. 10. Salas tr. 8. disp. c. 3. n. 27. Sylveiter. q. 1. verb. consilia.

3. Secunda difficultas, an sit maius peccatum operari contra conscientiam errantem, quam contra praeceptum superioris. Respondeo iuxta supradicta pro qualitate materiae metiendam esse obligationem, & gravitatem. Aliquando enim transgredi praeceptum superioris erit gravius, quam transgredi praeceptum conscientiae, si materia praecepta à superior: grauior sit. Verum si superior, & conscientia circa eandem materiam versantur, grauius erit transgredi praeceptum superioris, quam praeceptum conscientiae mala fide errantis. Quia in hac transgressione conscientiae involuitur aliqua ignorantia, quae voluntatum minuit, ac proinde gravitatem peccati. Dixi grauius esse regulariter loquendo: nam aliquando error est ita casualis, & supinus, & affectatus; ut scientiae firmam praecepto aequivalcat.

4. Tertia difficultas, an obediendum sit conscientiae erranti, vel superiori contrarium praeceptum. Respondeo, si conscientia iniuincibiliter errat, absque dubio rei est obediendum: at raro contingit iniuincibiliter tunc errare, praesumptum enim debet pro superioris praecepto, ac proinde deponenda conscientia, & obediendum Praelato. Ita Valquez disp. 61. c. 1. & Azor. l. 2. c. 8. q. 10.

5. Quarta difficultas, an possit pro libito conscientiam errantem deponere. Respondeo nullo modo posse, cum manifesto periculo re exponas veram conscientiam deponendi: illa enim falsa conscientia tibi apparet, ut vera. Si ergo veram pro libito deponere non potes, quia non potes pro libito te legibus diuinis exuere, neque poteris conscientiam errantem pro libito depellere. Secundo, vel illa conscientia ex rationibus probabilibus errat, vel ex rationibus moraliter certis secundum tuam estimationem: quocumque modo sit, ut prudenter deponatur, debent adesse rationes saltem probabiles in contrarium. alia temere procedes, neque poteris honestate actionem, cum oriatur ex iudicio absque villa ratione efformato: & ita docet contra Caietatum. 1. 2. quaest. 19. artic. 5. & 6. Salas ibid. tract. 8. disp. unica. sect. 3. num. 30. Valquez disp. 67. cap. 1. ad fin. & aliis pluribus relatis Thomas Sanchez lib. 1. in Decal. cap. 11. num. 10.

DISPUTATIO II.

De conscientia opinante, seu de opinione.

PUNCTUM I.

Quae sit opinio probabilis, quae probabilior, quae communis, & an communis singulari sit praefertenda.

1. Qui de his agant late.
2. Quae sit opinio probabilis.
3. Sufficiat ne vnus auctoris dictum opinionem probabilem consistuere: Respondetur cum distinctione.
4. Propositio alicuius Doctoris neoterici, si a se videatur contra communem non debet ut improbabili iudicari.
5. Debet tamen hac propositio non incidere, & perfunctorie esse prolata.
6. Factum vnus Doctoris non videtur opinionem probabilem consistuere.
7. Opinio probabilior est, quae firmiori ratione fulcitur.
8. Regulariter quae à pluribus approbatur, probabilior est iudicanda.

9. Sapè sententia probabilior non talis tibi apparet.
10. Opinio communis est quae communiter à Doctoribus rem ex professo tractantibus defenditur.
11. Haec opinio regulariter particulari est praefertenda.
12. Aliquando singulari communi praefertur.

1. **D**E his igitur latissime Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 2. à cap. 9. Valquez. 1. 2. quaest. 19. disp. 62. Anton Perez in sua laurea certam. 10. scholast. dub. 2. à cap. 6. usque ad 9. & alij in diuersis referendi.

2. Primò igitur dicendum est opinionem probabilem eam esse, quae firma ratione fulcitur, neque contra se habet rationem conuincentem: enim illam habet, iam non opinio, sed error erit, ut bene dixit Ioann. Sanchez in select. disp. 14. n. 8. Contingere autem poterit, ut tibi probabiliter opinanti ratio aliqua in contrarium videatur conuincens, sed non inde probabilitatem opinio amittit: nam licet tu solvere illam rationem non possis, alius tamen solvere poterit, & hoc tibi debes periuadere, alius scilicet rationes tibi insolubiles representantur, quae ab alio facillimo negotio soluantur. Quare imprudenter procederes, si ob hanc causam, aliorum opinio, quae ut probabiles circumferuntur, improbabiles iudicares: consentit Ion Sanchez, supra Thom. Sanchez in Decal. lib. 1. cap. 9. n. 6. Sayrus in elavi regia lib. 1. cap. 6. n. 7. Valquez disp. 62. cap. 4. n. 8.

3. Solum est dubium, an vnus auctoris dictum sufficiat opinionem probabilem constituere!

Respondeo cum distinctione, si res pro qua est opinio ab auctoribus agitata non sit, nemini potest esse dubium, dictum vnus grauis, & pij Doctoris, qui ratione firma intelligitur moueri, sufficere ad opinionem probabilem constituendam tam tibi, quam alius: si veto res controuersa sit à paucis, potest vir doctus aduersus illos sentire, si rationem firmam in contrarium habeat. Quod si à multis sit ex professo res agitata, & omnes perpenis rationibus vnus sentiant, adhuc existimat Ioan. Sanchez in select. disp. 44. num. 62. posse vitum doctum contrarium probabiliter opinari, si videat aliquam rationem pro sua parte stare ab illis insufficienter solutam hoc enim modo opiniones probabiles in scholis fuerunt introductae. Verum etiam hoc in aliquo casu contingere possit, raro tamen: potius enim talis Doctor credere debet se errare, quam aliorum iudicio praepone timere enim debet ne lumen, quod sibi esse videtur, tenebris sine prudentia enim & humilitate petat aliorum iudicio le subicere, & conformare, ut rectè colligit Nauar cap. 17. num. 286. & 289. ex cap. prudentia, de officio de legatis, & cap. de quibus. dist. 20. Aliquando tamen quod multis secundum, & abstrusum erat aliqui manifestatur. Quot enim veritates tempore D. Thomae, & Bonauenturae elucidatae sunt aduersus communem, & receptam sententiam; Ecclesia enim Dei quotidie illuminatur; & ut bene dicit Gloss. in cap. ad nostram de consuetud. verbo incipientibus iterum reuelatur minor quod maior nescit: & est optimus textus ad id probandum cap. si habet. 24. quaest. 3. quod est August. & cap. esto. subiectus, quod est Hieronymi. ante finem. 95. dist. Et ita vnus Doctoris grauis dictum, si firma ratione munitur, sufficere ad probabilem opinionem ascendendam aduersus communem docuit azor. 1. cap. 17. qu. 6. Gabriel Valquez. 1. 2. c. 1. disp. 62. cap. 4. n. 12. Thomas Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 9. n. 9. Villalobos sum. tom. 1. tract. 1. d. ff. 4. num. 17. Henriquez de pontif. leg. lib. 4. cap. 18. num. 13.

4. Ex his inferitur manifeste, si in libro alicuius Doctoris neoterici inuenias aliquas propositiones absolute affirmatas, quae aduersus communem videntur, non illas ut improbabiles debes iudicare; imo potius illas debes censere probabiles, dum tibi non constat à Sede Apostolica esse ut improbabiles iudicatas. Si enim ex consilio illius doctoris verbo tenus prolato moueri poterat ad agendum, qualiter mouetur; discipulus, & secutè procedit sententiam magistri pij, & grauis sequens, ut tenet Panorimitanus in cap. Capellanus, de feris. Imolac. per tuas. et. 2. de simonia & tradit Villalobos tom. 1. sum. tract. 1. difficult. 6. num. 1. Nauar. concil. 2. de penitent. & remissionib. à fortiori poteris ex consilio typis mandato, cum tunc maiori circumspectione proferatur, & ab aliis doctis sit prius approbatum: sic docuit Azor lib. 2. cap. 17. quaest. 4. & 5. Villalobos supra Dixi, alicuius Doctoris neoterici pij, & grauis Nam de Doctori antiquo maior dubitatio esse potest, an eius opinio et si suo tempore probabilis fuerit, antiquata iam sit & à Sede Apostolica censetur communiter reprobata, ac proinde vit rudi, & in doctus eius dictis tantum fidere non debet, quae omnia optimè docuit sicut solet, Thomas Sanchez doctrinae mortalis lumen lib. 1. in Decalog. cap. 9. num. 10. & 11. & consentit Valqui 2. disp. 62. cap. 4. num. 17. & 18. Villalobos 1. 1. sum. tract. 1. d. ff. 6. num. 1.

5. Aduerte tamen, ut opinio alicuius Doctoris aduersus communem probabilis censetur, non sufficit, si perfunctorie, & incidenter, & occasione alicuius argumenti dicta sit (est ita placet Ioan. Sanchez disp. 44. num. 62. fine). Nam ut bene dixit Mascardus de probationib. concil. 1143. n. 11. quae dicitur,

dicuntur incidenter, forte ad eorum, non ad probationem dicuntur, sicuti confessio incidenter facta, vel quae sit ad alium...

6. Nunquam tamen exitimo sufficere ad probabilem opinionem constituendam factum vovis Doctoris etiam pij. Nam...

7. Dico secundo. Opinio probabilior est, quae firmiori, & efficaciori fundamento soluitur, non quae a pluribus Doctoribus defenditur...

8. Regulariter tamen loquendo, ea sententia probabilior est iudicanda, quae a pluribus defenditur, & a doctioribus: ut dixit Philoophus...

9. Adverto saepe contingere aliquam sententiam probabiliorum esse, non tamen tibi ita apparere, vel quia eius fundamentum...

10. Dico tertio. Communis opinio est, quae a Doctoribus eam ex professo tractantibus communiter defenditur. Nam si perfunderit solium de illa tractent, etiam si plures sint, non...

11. Dico quarto. Communis opinio regulariter praefertenda est particulari, nisi forte particularis ita efficaciter, ac firmam rationem habeat...

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 1.

12. Ex qua doctrina probat Thomas Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 18. n. 7. & Mascard. supra n. 12. opinionem singularem alicuius Doctoris probabiliter rationem nitentem praefertendam esse...

PUNCTUM II.

An liceat tibi opinionem probabilem & minus tutam sequi relicta tua tutiori, & probabiliori.

- 1. Qui negent, & quibus suam sententiam probent.
2. Probabilis est eligi posse opinionem probabilem, relicta probabiliori.
3. Satisfit 1. & 2. argum. contrario.
4. Tertium fundamentum dissolvitur.
5. Non solum potes relicta probabiliori opinionem secundam probabilem aliorum operari, sed in casu gravis necessitatis teneris.

1. Negant plures primo, quia sic optans errare vis, non tutiorem viam eligens cum possis, caque de causa in casu inveniatis, de sponsalibus, cap. ad audientiam, cap. significasti...

2. Nihilominus communis sententia est, & mihi probabilior (etiam si praedicta sic satis probabilis) eligi posse opinio minus probabilem, & tutam, relicta probabiliori propria, & tutiori...

3. Neque obstant contraria adducta. Ad primum respondeo te operantem ex opinione probabiliori aliorum errare non velle, cum aequae tutam viam eligas...

DE CASTRO PALATII TOM. III. LIB. III. EIVS.